

J4 Pärsti linna keskväljakult 35,0 km

J4 Pärsti from Town Square 35.0 km

Pärsti mõis / Pärsti Manor

Suure-Jaani - Kildu - Vaalamäe - Vanamõisa - Pärsti - Kookla - Sürgavere - Epra - Suure-Jaani

1 Mine linnast välja mööda J. Köleri tänavat.

Take [J. Köleri](#).

2,20km >

2 Pööra paremale kruusateele Kildu suunas.

Turn right on to an unsurfaced road for Kildu.

5,20km >

3 Pööra vasakule, möödud Kildu ratsakeskusest.

Turn left, past Kildu Equestrian Centre (Ratsakeskus).

3,35km >

4 Pööra paremale suurele teele.

Turn right on to the main road.

140m >

5 Pööra vasakule (esimene mustkattega tee). Kohas, kus tee pöörab järsult paremale, lõpeb teekate. Jätka mööda kruusateed.

Take the first turning left on to a surfaced road. Shortly after a sharp right bend the surfaced road ends. Continue along it.

1,26km >

6 Pööra vasakule.

Turn left.

1,62km >

7 Pööra vasakule ja varsti peale maja (paremal) viib rohtukasvanud teerada Vanamõisa mõisahoone ja järve juurde.

Turn left, and shortly after a house on the right, a green track to the right leads across to Vanamõisa Manor lake.

170m >

Puude varjus olev Vanamõisa mõisahoone on eravaldues ja pole kergesti nähtav. Järveäär sobib peatumiseks.

Vanamõisa Manor is private and hidden from view, but the lake provides a pleasant spot for a break.

8 Pööra ümber ja mine tagasi tulnud teele.

Turn round and return the way you came.

170m >

9 Pööra vasakule.

Turn left.

4,03km >

Tee pöörab vasakule. Vasakule jääb ka 13. sajandi Risti kabeli asukoht. Endise kabeli kõrval on 13. sajandi muinaseestlaste võitleja Lembitu kuju. Risti kabeli juures toimusid 2. mai ööl paganlikud kombetalitused. Last soovivad naised tantsisid alasti ümber kabeli. Ametlikult jäeti kabel maha 1777, kuigi mõnda aega jätkus tegevus. Arheoloogilistel kaevamistel on leitud münte, messingist valmistatud pandlaid ja värvilisi klaasitükke, viimased viitavad kabeli võimalikele vitraažakendele.

820 meetrit pärast kabelit vasakul tee ääres on silt Tammemäe hiis. Jäta jalgratas puude alla ja mine mööda teerada piknikukohani. Puude all väikese mäekünka jalamil on katusealune. Suure tõenäosusega asus siin varakeskaegne paganlike kombetalituste koht. Paganlus ja paganlikud traditsioonid kestsid Eestis kaua pärast ristiusu vastuvõtmist. Eelkristlikele kommetele viitavad teatud puud, hiied, kivid ja allikad.

Arvatakse, et siin toimus 21. septembril 1217 Madisepäeva lahing ja eestlaste pealik Lembitu sai saksa orduvägedelt otsustavalt lüüa. Eeldatavalt mängis tollase lahingupaiga valikus olulist osa looduslik kõrgendik.

As you round a leftward bend, look out on the left for the site of the 13th-century Risti Chapel, and the adjacent statue of the 13th-century Estonian warrior-leader, Lembitu. During the night of 2nd May pagan rites were performed here. Young women who wished to have a child, danced naked around the chapel. The chapel was officially abandoned in 1777, although worship continued there for some time. Archaeological excavation has found coins, brass buckles and stained glass, suggesting the chapel had windows.

820 metres after the chapel, there is a sign on the left for Tammamäe Hiis (oak hill grove). Take the nearby path, leaving your bicycle in the trees, for a short walk to a picnic shelter below a low ridge. The site is believed to be a pagan ritual site, thought to date from the early medieval period. More than in most European countries, pagan beliefs and rituals survived in Estonia alongside Christianity, and survives today in respect for certain trees, groves, rocks and springs.

The area is believed to be the site of the Battle of Madisepäev (St. Matthews Day) on 21 September 1217, when Lembitu was defeated by the Germans. It is possible this distinct ridge played a role in the battle.

10 Sõida ristteeni ja pööra vasakule. Mustkattega tee viib Pärsti külasse.
Continue straight on until a cross roads. Turn left on to a surfaced road into Pärsti.
482m >

Paremal, legendikul on tuuleveski varemed, maapinna kõrgus on 105 meetrit üle merepinna.

On the right are the remains of a windmill in an exposed position, 105m high at the base.

11 Sõida kolmanda teeni ja pööra vasakule mustkattega teele.
Take the third turning left on a surfaced road.
388m >

Muljetavaldav ja Eestis küllalt ebaharilik Šveitsi stiilis Pärsti mõis ehitati 1872, kuigi samas kohas eksisteeris mõis juba enne Liivi sõda (1558 - 1583). 1918 mõisate võõrandamise järel töötas hoones kool. Praegu töötavad majas lasteaed ja raamatukogu. Pärsti järve ääres on tore koht puhkamiseks ja ujumiseks. Kui liigud edasi, pane tähele ornamentaalset kivimustrit vanal mõisahoonel (paremal).

The impressive and unusual Swiss-style Pärsti Manor was erected in 1872, although the manor existed from before the Livonian War of 1558 - 1583. Since 1918 it has had community use as a school, and now as a kindergarten and library. The homely library, entranced by the side door, is open several days a week to all. The nearby lake is also a pleasant place for a rest and swim. As you move on, notice the ornamental stonework of the old manorial building on the right.

12 Pööra vasakule.
Turn left.
7,31km >

13 Kui oled jõudnud Sürgaverre, pööra vasakule kruusateele. Jõuad torniga maja juurde.
After entering Sürgavere, turn left on to an unsurfaced road towards a ball-topped tower.
140m >

See on ilmavaatluspunkt, mis asub Sakala kõrgustiku põhjaosa kõrgeima koha lähedal - 129 meetrit üle merepinna.

This is a meteorological tower, close to the highest point in northern Sakala, 129 metres.

14 Mine paremale. Aia tänava alguses ilmavaatlustorni vastas möödu majadest (vasakul).

Go right, down the road, Aia (garden), opposite the weather radar tower, past some houses on the left.

281m >

15 Ristmikul pööra paremale Pargi tänavale ja kohe vasakule Sürgavere kooli juurde. Mine edasi, möödu koolihoonest.

At a junction, turn right into Pargi, and immediately left into the grounds of Sürgavere School. Continue along the road past the school.

313m >

Kui tahad minna Sürgavere poodi, siis mine edasi mööda Pargi tänavat. Pood on natuke maad edasi paremal.

Paremal on palkidest aidahoone. Hoones asub väike, kohalikku ajalugu kajastav eramuuseum. Sürgavere mõis pärineb 17. sajandist, kuid 1703 põletasid venelased maja maha. Mõis kuulus von Wahli perekonnale ja on järgnevatel sajanditel mitmeid

kordi ümber ehitatud. Nagu naabermõisas Pärstis, töötas ka Sürgavere mõisas kool. Hoonele lisati teine korrus 1939 ja maja renoveeriti 1997.

Aastal 2019 kaevati Sürgaveres välja viikingiaegne aare. Leiti 198 araabia, bütsantsi, iiri, inglise, saksa ja taani päritolu hõbemünti.

After turning right, if you need the Sürgavere shop, go straight ahead along Pargi, and the shop is a short distance ahead on the right.

Immediately on your right is on an old wooden warehouse building, which now houses a local museum, and has occasional open days. The original Sürgavere Manor dated from the 17th century, but was burned down by the Russians in 1703. The manor was in the ownership of the von Wahl family and rebuilt several times over the following centuries. As at Pärsti, the building became the local school. A second floor was added in 1939, and the building renovated in 1997.

A hoard of 198 silver coins from the Viking period 991-1018AD were excavated in Sürgavere in 2019, coming from Arabia, Byzantium, Ireland, England, Germany and Denmark.

16 Ristteel mine otse edasi.

At a cross roads with a surfaced road, go straight on.

154m >

R Alustades Sürgavere raudteejaamast: jaamast tulles pööra vasakule. Sõida 1,2 kilomeetrit, kuni jõuad ristteele küla keskel. Mine edasi väiksemale ristmikule ja pööra paremale -punkt 17 matka kirjelduses.

R Railway link from Sürgavere station: turn left from the station track. Continue 1.2 kms. to the cross roads in the village centre. Go straight on a short distance to the minor cross roads at 17, and turn right.

17 Pööra paremale.

Turn right.

86m >

Paremal olev suur mahajäetud hoone oli algselt Sürgavere mõisa kunagine viinavabrik. Viin oli Sakalamaa mõisnike peamine sissetulekuallikas. Hiljem töötas hoones meierei, valmistati võid ja sinihallitusjuustu.

The sadly derelict large building on the right was originally the Sürgavere Manor Distillery, making vodka. Distilleries were one of the main sources of income for the Sakala manors. It later became a dairy and butter factory, and made Roquefort cheese.

18 Pööra vasakule mustkattedega teele.

Turn left on to a surfaced road.

158m >

19 Hoidu paremale katteta teele.

Fork right on to an unsurfaced road.

4,62km >

Umbes kilomeetri pärast näed vasakul suurel kivirahnul tahvlit, mis märgib kunagise Sürgavere Paju kooli asukohta. Kool tegutses siin aastatel 1780-1919. Tõllal asusid koolid sageli külakeskusest pisut eemal. Lapsed käisid koolis jalgsi ja arvati, et külast eemal asuv kool teenindab piirkonda paremini. Kui algab mustkattega tee, pööra tähelepanu oskuslikult ehitatud kaarjale kaunile kiviaiale paremal.

After one kilometre on the left, is a plaque on a boulder which records the site of Sürgavere Paju School from 1780 until 1919. When children had to walk to school, rural schools like this were sometimes placed away from a village, in order to serve a wider area better. As you approach the end of this road and the surfaced road begins, notice the skillfully built, rounded stone wall on the right.

20 Kui jõuad suurele teele pööra paremale. Sõida kuni jõuad linna keskväljakule (35,03 km).

Turn right when you reach the main road, and continue until you reach the Town Square (35.03 km).

2,96km >